

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság

Kfv.II.39.262/2006/10-II. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a Magyar Cementipari Szövetség (Budapest) I.r., a Duna-Dráva Cement Kft. (Vác) II.r., a HOLCIM Hungária Cementipari Zrt. (Lábatlan) III.r. felpereseknek a Gazdasági Versenyhivatal (Budapest)alperes ellen versenyhatározat bírósági felülvizsgálata iránt a Fővárosi Bíróságon 2.K.33.814/2002. számon megindított és a Fővárosi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság által a 2006. május 3-án kelt 2.Kf.27.134/2005/10. számú - részítéletének tekintett - ítélete ellen a III. r. felperes által 30. sorszám és a II. r. felperes által 31. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelmek folytán a 2007. év április hó 4. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t:

A Legfelsőbb Bíróság Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.134/2005/10. számú részítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott rendelkezését nem érinti, a felülvizsgálati kérelemmel támadott, III. r. felperesre vonatkozó részét hatályában fenntartja.

Kötelezi a III. r. felperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az alperesnek 100.000 (Egyszázezer) forint felülvizsgálati perköltséget.

Kötelezi a III. r. felperest, hogy fizessen meg az államnak - külön felhívásra - 36.000 (harminchatezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A részítélet ellen további felülvizgálatnak helye nincs.

I n d o k o l á s

A III. r. felperes a Hejőcsabai Cement és Mészművek Rt. és a Lábatlani Cementipari Rt. 168/1999. számú versenytanácsi határozattal jóváhagyott összeolvadásával jött létre 1999. októberében. A III. r. felperes jogelődje, a Hejőcsabai Cement és Mészművek Rt. 1998-ban és 1999-ben általánosan alkalmazott kedvezmenypolitikájával a nagykereskedőkkel olyan szerződést kötött, melyekben négy, illetve hat %-os árkedvezményt biztosított, amennyiben a kereskedők vállalták, hogy import cementet nem forgalmazzanak. Az árkedvezmény biztosítása azt a célt szolgálta, hogy az olcsó ukrán cementimportot visszaszorítsa, értékesítését meggátolja.

A II. r. felperes a Beremendi Cement- és Mészipari Rt., valamint a Váci Dunai Cement- és Mészmű Kft. fúziójával alakult meg. A II. r. felperes a német Schwenk és a Heidelberg csoport irányítása alatt állt, míg a III. r. felperes a svájci Holcim/Holderbank csoport tagja.

Az I. r. felperes társadalmi szervezetként működik, célja a cement- és mészipari termelő, szolgáltató önálló szervezetek összefogása, gazdasági érdekeik egyeztetése, képviselete, a munkáltatói érdekképviselet ellátása, egyik feladata az információgyűjtés, elemzés és szolgáltatás.

A magyarországi cementpiac a versenyhivatal által vizsgált időszakban koncentrált volt, az öt gyár három szereplő kezében volt. A vállalkozások vezetői hosszú évek óta ismerik egymást, a gyárak felszereltsége, technológiája közöttük nem titok. A zsákos és ömlesztett csomagolásban előállított szürke cement homogén termék, mással nem helyettesíthető. A gyárak mindegyike képes bármilyen típusú cement előállítására. Az egyes gyárak márkái között nincs verseny, mert a cement az építkezéseknél alapvető szükségleti árucikk. A gyárak a termékeiket jól meghatározó, egymást átfedő szállítási körzeten belül értékesítik, a fővárosban és körzetében mindegyik gyártó terméke jelen van. A III. r. felperes az ország keleti részén működik. A hazai cement felhasználás folyamatosan növekszik, az érintett piacon 1996-tól 2001-ig a perben nem szereplő BÉCEM Cement- és Mészipari Rt. is működött. A vállalkozásokat speciális kapcsolat, érdekkötélék fűzte össze, amely miatt közöttük érdemi versenyre nem került sor. A gyártók közötti szervezeti és egyéb kapcsolatok együttesen a cementgyártók közös gazdasági erőfölényét alapozta meg. Egyedüli

versenytársuk a tendenciájában növekvő import volt. A növekvő importtal szembeni fellépés érdekében piacvédelmi intézkedések is bevezetésre kerültek 1992. és 1996. között. Ezt követően azonban a minisztérium további piacvédelmi intézkedéseket nem fogantatosított. A vállalkozások anyavállalatait is szoros kapcsolt fűzi össze az európai Cementszövetség keretein belül. Az érintett vállalkozások együttes piaci részesedése is olyan mértékű volt, amely megalapozta az erőfölényes helyzetüket.

Az I. r. felperes 1996-tól 2000. év végéig tagjaitól havonta termelési, értékesítési és készletezési adatokat gyűjtött. Ebből gyorsjelentést és havi adattárat állított össze. Ennek melléklete volt a cementgyárak, telephelyek egyenkénti termelési, értékesítési és készletezési adatait rögzítő összefoglaló kimutatás. A havi adattár lehetővé tette a felpereseknek, hogy megismerjék egymás termelési, értékesítési és készletezési adatait, üzleti titkot képező mennyiségi adatait.

Az alperes a felperesekkel és a perben nem álló BÉCEM Rt-vel szemben 2001. április 12-én indított versenyfelügyeleti eljárást. Az alperes a 2002. október 8-án kelt Vj-73/2001/65. számú határozatával megállapította, hogy a felperesek és a BÉCEM Rt. havi adattár néven 2001-ig olyan információs rendszert működtettek, amely egyes vállalkozásokra vonatkozó, máshonnan be nem szerezhető, a többi vállalkozás üzleti döntéseit befolyásoló üzleti adatokat tartalmazott, versenykorlátozó módon egyeztették piaci magatartásukat a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (Tpvt.) 11. § (1) bekezdésébe ütköző módon.

Az alperes határozata szerint a III. r. felperes jogelődje által az 1998-1999. években alkalmazott kedvezményrendszer gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek minősült és a Tpvt. 21. § i) pontjába ütközött.

A tiltott piaci egyeztetés miatt a II. r. felperessel szemben 80.000.000 forint, a III. r. felperessel szemben 40.000.000 forint, a gazdasági erőfölénnyel való visszaélés miatt a III. r. felperessel szemben további 30.000.000 forint bírságot szabott ki. Határozata indokolása szerint a III. r. felperes a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXLIV. törvény (Gt.) 55. § (1) bekezdése, 74. § (1) bekezdése alapján jogutódként felel a jogelőd által elkövetett versenyjogsértésért. A III. r. felperesi jogelőd által adott árkedvezmény nem általában a versenytársak, hanem csak a külföldi szállítások piacról való kiszorítását célozta, amely

versenyjogsértésért a jogutód felel. A havi adattár és annak melléklete lehetővé tette az I. r. felperesi szövetség tagjainak, hogy az egyes tagvállalkozások egyedi termelési, értékesítési, raktározási és egyébként üzleti titkot képező, mennyiségre vonatkozó adatait megismerjék. Az ilyen fajta információcsere, információkartell versenyellenes és tiltott. Az eljárás alá vont vállalkozások összehangolták magatartásukat abban a tekintetben, hogy üzleti titoknak minősülő adatokat szolgáltatnak az I. r. felperesnek és nem kifogásolták ezeknek az adatoknak a többi tag felé történő közlését.

A felperesek keresetet nyújtottak be az alperes határozatának felülvizsgálata iránt. Az elsőfokú bíróság az I. és II. r. felperes keresetét alaposnak, a III. r. felperes keresetét részben találta alaposnak. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperesek versenykorlátozó magatartást nem valósítottak meg. Megállapítását a 2005. január 21-én tartott tárgyaláson rögzítettekre alapozta azzal, hogy a havi adattár összesítő részén kívül egyéb részletes kimutatás II-III. r. felpereseknek való megküldését semmi nem bizonyította, így a vállalkozások közti összehangolt versenykorlátozó magatartás tilalmába ütköző tevékenység, azaz a Tpv. 11. § (1) bekezdésének megsértése nem volt megállapítható. Az elsőfokú bíróság ezért az alperes határozatát megváltoztatva a II. r. és az ítélet indokolása szerint ezen a címen a III. r. felperest is mentesítette a bírságfizetés alól. A III. r. felperes jogelődjének a gazdasági erőfölénnyel való visszaélését - az elsőfokú bíróság álláspontja szerint - az alperes helytállóan állapította meg és ennek jogkövetkezményét a III. r. felperessel, mint jogutóddal szemben jogszerűen alkalmazta. Az elsőfokú bíróság a III. r. felperessel szemben az e jogsértés miatt kiszabott bírságot a Tpv. 78. § (2) és 83. § (4) bekezdése alapján 20.000.000 forintra mérsékelte, ezt meghaladóan a III. r. felperes keresetét elutasította.

Az ítélet ellen a III. r. felperes és az alperes élt fellebbezéssel. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, a III. r. felperes gazdasági erőfölénnyel való visszaélésére vonatkozó rendelkezését helybenhagyta, egyebekben a versenykorlátozó magatartás tanúsításának hiányát megállapító részében hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot e körben újabb tárgyalásra és újabb határozat hozatalára utasította. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság tévedett, amikor a versenykorlátozó magatartás vizsgálatánál olyan időszakokra vonatkozó bizonyítékot vett figyelembe, amely kívül esett a vizsgált időszakon, ezért abból téves következtetést vont le. Az új eljárás során az elsőfokú bíróságnak az 1996-2000. években tanúsított felperesi magatartást és bizonyítékokat értékelve kell vizsgálnia, hogy az információkartell fennállt-e. A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú

bíróság a III. r. felperes részéről a kedvezményrendszer alkalmazásával a gazdasági erőfölénnyel való visszaélést, a közös gazdasági erőfölényes helyzet fennállását, a III. r. felperes jogutódkénti felelősségre vonhatóságát jogszerűen állapította meg és ezért helyesen utasította el ebben a körben a III. r. felperes keresetét.

A jogerős ítélet ellen a II. és a III. r. felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet. A Legfelsőbb Bíróság a II. r. felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 270. § (2) bekezdése, 273. § (2) bekezdés a) pontja alapján - külön végzéssel - hivatalból elutasította.

A III. r. felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítéletnek a gazdasági erőfölénnyel való visszaélésre vonatkozó rendelkezése hatályon kívül helyezését és az alperes határozatának megváltoztatását kérte azzal, hogy a Tpvt. 21. § i) pontjába ütköző jogsértést nem követte el, a jogelődje esetleges jogsértéséért felelőssé nem tehető, nem bírságot lehet. A rendelkezésre álló bizonyítékok és a feltárt tények alapján a jogelőd magatartása nem volt versenykorlátozó, nem járt versenytorzító hatással. Ilyen hatás hiányában - a közösségi jog alapján sem - erőfölénnyel való visszaélés nem követhető el. A Tpvt. 21. § i) pontja erőfölényben levő vállalkozás által más vállalkozás piacra lépésének indokolatlan akadályozását tiltja. Álláspontja szerint a jogelődje piaci magatartása indokolt volt, az ország keleti részén terjesztett termékeit védte az olcsó, rossz minőségű ukrán cementtől. A Tpvt. 22. § (1) bekezdésében foglalt, a „a gazdasági tevékenységnek a piac többi résztvevőjétől való nagymértékben független folytatása” a jogelődre nem volt megállapítható, ennek hiányában - közösségi jogesetek alapján is - közös erőfölényes helyzet sem állt fenn. A jogutódkénti bírságolására a Gt. 55. § (1) bekezdésébe, 67. § (1) bekezdésébe ütközően, a jogutódlásra vonatkozó Tpvt. 53. § alkalmazhatóságának kizártsága miatt, jogsértően került sor. Jutódként a jogelőd által esetlegesen elkövetett jogsértésért nem felel, a jogsértésről tudomása nem volt, ezért álláspontja szerint a bírság mérséklése vagy elengedése lenne a méltányos.

Az I. és a II. r. felperések észrevételükben eddigi nyilatkozataikat tartották fenn.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában tartását kérte.

A Legfelsőbb Bíróság a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a jogerős ítéletet a III. r. felperes felülvizsgálati kérelme keretei között vizsgálta felül. A Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróság ítéletét a Pp. 239. § folytán alkalmazandó 213. § (2) bekezdése alapján, figyelemmel a

Pp. 252. § (2) bekezdésére, a III. r. felperes által a felülvizsgálati kérelemmel támadott részében részítéletnek tekintette és bírálta felül.

A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

A III. r. felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott jogsértések érdemi vizsgálata előtt szükséges rögzíteni, hogy a felülvizsgálati eljárásban a Pp. 275. § (1) bekezdése alapján a bizonyítás felvétele kizárt. A Legfelsőbb Bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékok és iratanyag alapján foglalhat állást a bizonyítékok mérlegelésén alapuló ítéletnek a III. r. felperes által állított anyagi jogsértései, a felülvizsgálati kérelmének tartalma alapján a Pp. 206. § (1) bekezdése megsértése kérdésében. A felülvizsgálati eljárás nem harmadfokú eljárás, a bizonyítékok felülmérlegelése kizárt, kivéve, ha a tényállás iratellenes, a bizonyítékok okszerűtlen mérlegelése vagy logikailag ellentmondó értékelése állapítható meg. Ilyen, a bizonyítékok felülmérlegelésére okot adó körülményt a Legfelsőbb Bíróság nem talált.

Az alperes és az eljáró bíróságok is a bizonyítékok okszerű mérlegelésével helytállóan állapították meg az erőfölénnyel való, a Tpv. 21. § i) pontjába ütköző jogsértés elkövetését. A III. r. felperes jogelődje által alkalmazott kedvezményrendszer - a cementipart jellemző sajátos versenyjogi viszonyokat, a piaci részesedés mértékét, a felperesek közös érdekét, speciális kapcsolatrendszerét is értékelve - gazdasági erőfölénnyel való visszaélésnek minősült, mert a külföldi cementszállítások piacról való kiszorítását célozta, a hazai versenytársakkal szemben alkalmazásra nem került. A III. r. felperes által hivatkozott közösségi jogesetek értékelésére a jelen ügyben nem kerülhetett sor, mert a vizsgált időszak az Európai Unióhoz való csatlakozás előtti időszakra esett. A jogsértés megállapítására a magyar jogot, a Tpv. egyértelmű rendelkezéseit kellett alkalmazni. A Tpv. 21. § i) pontjának megsértéséhez elegendő az erőfölénnyel való visszaélésre való alkalmasság megállapítása, nem szükséges - a III. r. felperes által hivatkozott - piaci hatás, eredmény vizsgálata.

Alaptalannak találta a Legfelsőbb Bíróság a III. r. felperesnek a jogutódkénti felelősségre vonhatósága körében kifejtett álláspontját is. A Tpv. a jogutódlásról az 53. §-ában rendelkezik. A Tpv. 53. § (2) bekezdése a hivatalból indult eljárásban is lehetővé teszi az ügyfél jogutódjának bevonását az eljárásba, ebből következően nem lehet kizárni a jogutóddal szemben a jogelőd versenyjogsértő magatartása miatti eljárás lefolytatását sem. A Tpv. tehát

nem zárja ki a jogutódlást szabályozó Gt. vagy más speciális jogszabály megfelelő alkalmazását. A Gt. 55. § (1) bekezdése nemcsak a polgári jog szabályai szerinti kötelezettségekre vonatkozik, hanem magában foglalja a jogelőd által elkövetett jogsértés miatt viselendő felelősséget, az emiatt kiszabott jogkövetkezményt is. A jogutód felel a jogelődje által elkövetett magatartás miatt a jogutód ellen indult hatósági eljárás során megállapított jogsértésért, viselnie kell a kiszabott szankciót, a jogkövetkezményt, ahogy az esetleges kártérítési igényekért is felelősséggel tartozik akkor is, ha a károkozó magatartásról nem volt tudomása. Ugyanígy a jogsértő magatartásról való későbbi tudomásszerzés sem érinti a jogutód versenyjogi felelősségre vonhatóságát. Ez a körülmény a bírság kiszabásánál értékelhető, ahogyan azt a hatóság, az elsőfokú bíróság értékelése alá is vonta.

A bírság további mérséklésére, illetve elengedésére okot adó körülmény nem merült fel, ezért e körben további mérséklésnek a felülvizsgálati eljárásban már nem volt helye.

Mindezek alapján a Legfelsőbb Bíróság a jogerős részítéletet - a felülvizsgálati kérelemmel nem támadott részét nem érintve - a felülvizsgálati kérelemmel támadott rendelkezése tekintetében a Pp. 275. § (39) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A sikertelen felülvizsgálati kérelemmel élő III. r. felperes a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes jogi képvisellel felmerült felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére, valamint a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.9 50. § (19) bekezdése alapján a tárgyi illetékfeljegyzési jog folytán le nem rótt felülvizsgálati illeték viselésére.

Budapest, 2007. április 4.